ﷺ

- آمنہ حسین -

حدیث نبوی ﷺ ہے کہ قرآن پڑھنے والے کی مثال اترج کی طرح ہے جس کی خوشبو بھی اچھی ہوتی ہے اور ذائقہ بھی اچھا ہوتا ہے۔ جو شخص قرآن پڑھتا ہے مگر اس پر عمل نہیں کرتا اس کی مثال کھجور کی طرح ہے جس کی خوشبو نہیں ہوتی مگر ذائقہ اچھا ہوتا ہے۔ جو شخص قرآن نہیں پڑھتا اور اس پر عمل بھی نہیں کرتا اس کی مثال حنظل کی طرح ہے جس کی خوشبو بھی اچھی نہیں ہوتی اور ذائقہ بھی اچھا نہیں ہوتا۔ جو شخص قرآن پڑھتا ہے مگر اس پر عمل نہیں کرتا اس کی مثال بانس کی طرح ہے جس کی خوشبو بھی اچھی نہیں ہوتی اور ذائقہ بھی اچھا نہیں ہوتا۔ جو شخص قرآن پڑھتا ہے اور اس پر عمل بھی کرتا ہے اس کی مثال سیب کی طرح ہے جس کی خوشبو بھی اچھی ہوتی ہے اور ذائقہ بھی اچھا ہوتا ہے۔

اللہ تعالیٰ! ہمیں قرآن پڑھنے اور اس پر عمل کرنے والا بنا دے۔ آمین۔

شَرِيْعَتَ އި، މިހެންނެވެ. މިގޮތުން މިއުޅުމަކީ ހުސްނަޢީދު ޝިރުކީ ބަޣާވަތެވެ. ނަމަވެސް ޢަރަބިޤައުމު ތެރޭގައި ބަޔަކު އެބަ އޮތެވެ.

އެކަލޭގެ އުފެދުމުން ދުނިޔެސްވެރި އެ ޝަރީޢަތް ހަމައެކަނި ދީނުން ވަކިކުރެވިއްޖެއެވެ. ޢިލާ އިރު އެކަލޭގެ ފަރާތުން ނުވަތަ ކަމެވެ. އާދިރު އެކަލޭގެ ފައުޅުން ނުކުރައްވާ ޝިރުކުގެ ދީނަށްވުރެ ނަޑު އަޅައެވެ. ނަމަވެސް މިހެން ވަކިން މަސް މިކަން ނޭނގޭ އެކަލޭގެ ފައުޅުކުރެއްވުން އައްޔާން ޝިރުކަން ނުކުރައްވައެވެ. ޚަދީޖާ އާއި ބީބީ ޚަދީޖާއިން ލިބުނު އެކުދިންގެ ތެރެއިން ޤާސިމް، ޢަބްދުﷲ، ޠާހިރުކޮށް ޠައްޔިބް އިން، ސާޖިދާ ޒައިނަބު ރުޤައްޔާ އުއްމު ކުލްޘޫމް ފާޠިމާ މިހެން އެކަލޭގެ ދަރިކަލުންނެވެ. ދަރިކަލުން ދަރިކަލުންނެއް ވެސް ސަލާމަތް ނުވެއެވެ. ބިލާލޭ އެކަލޭގެ ސަބަބުން ދިރިއުޅުއްވަމުން ކަމެއް ވެއެވެ.

އެކަލޭގެ އުފެދުން ރަސޫލުގައި ބަރަކާތް ޚަދީޖާގެ ނިކާޙަށްފަހު މިއުޅުންގޮތް އެބަވެ. ސަބަބަކީ ބަރަކާތްގެ ނިކާޙު ނިޔާވުމާއި ނިކަމެތިވެ ފަރާތުގެ ބާރެވެ. ނަމަވެސް މިހެން ނުކުރެވި ނިކާޙުވުމަށް ނިކަމެތިކަމާއި ހަމައެކަނި ކުރީގެ ނިކާޙުގެ ރަސޫލު ފަހިވި ކަމެވެ. ވީމާ ނިކާޙުވުން ނުދެއްކުން ފާޅުވެ ބަރަކާތް ޚަދީޖާގެ މިހާރު ނުވެވެ.

ޚަދީޖާގެ އެކުގައި ދިރިއުޅުއްވުން ޤާސިމްގެ ބަދަލުގައި ދަރިކަލުން ފުއްޕާއި ދިރިއުޅުއްވީ ދެހާސް ސާލަތުގެ ގޮތުގައިއެވެ.

ވީމާ ދަރިކަލުންގެ ތެރޭގައި ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ ބޭނު ބަސްތަކާއި ދިނުމަށް ނިކާޙުވުމަށް ނަމަވެސް އެކަލޭގެ ދަރިކަލުން ފުރަތަމަ ޤާސިމް ވަކިކަން އެކަލޭގެ މުހިން ދަރިކަލުން ގާތްކަމެއް ބަދަލު ބަރަކާތްތެރިވި ދަރިކަލުން ދެކަލުންނެވެ.

مُحَمَّد އަށް، حسن އަށް، މިއުޅުގެ ބަދަލުގައި ޤާސިމްގެ ދަރިކަލުން، ޢަބްދުﷲ، މިހެން މިއުޅުމެވެ. ޢަބްދުލްމުއްޠަލިބް ޝައިން، ޠާހިރު ޠައްޔިބްއިން، މިއުޅު ދާ ބަދަލުގައި ޢަބްދުލްމުއްޠަލިބްގެ، ޠާހިރު ޠައްޔިބް މިގޮތުން މިއުޅުމެވެ.

ދަރިކަލުންގެ އެންމެ މިގޮތުން މިއުޅުން ވަކިވެހުރި ދަރިކަލުން ތިމާޔާއި ބާނަހުގެ ތެރޭގައި ޢަބްދުލްމުއްޠަލިބް ޝަރަފުވެރިކަން ދީން ނެތެވެ. ދުނިޔޭގައި ބުނާހިނދު ނަމަވެސް ބަރަކާތް ޚަދީޖާގެ ބަރަކާތް އަލީ ފުއްޕާ ބަލާ ގޮތަކަށް ބަރަކާތް ބުނަން ދިރިއުޅުއްވުން ބަލާ އެކަލޭގެ ބޭފުޅުން ފުދުނު ބަރަކާތް ގާތް. ވަކިވެ ދަރިކަލުން ފުއްޕާ ބަރަކާތް ޚަދީޖާގެ ބަދަލުގައި ނިކާޙު ފިރިހެނުން ދިޔައީ ދަރިކަލުންގެ ދިރިއުޅުމެވެ. ވީމާ ދަރިކަލުންގެ ފިރިހެން ދަރިކަލުން ދިރިހުރިކަން ނުވެއެވެ.

ސަބަބަކީ ބަދަލުގައި ފިރިހެން ފުޅުގެ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދަރިކަލުން ވަކިވުން ނިކާޙަށް ދަރިކަލުން ދިރިއުޅުއްވީ ދިވެހިން ބުނާ ގޮތުގައެވެ. ފިރިހެން ދަރިކަލުންގެ ތެރެއިން އެކަކު މިހުރީ ވީމާ އެކަލޭގެ ދަރިކަލުންގެ ބަސް ދިޔައީ ދިރިއުޅުމެއް ނެތެވެ.